

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

<p>»OBRRTNI VESTNIK« Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane:</p> <p>celoletno Din 40.— polletno Din 20.— posamezna številka Din 2.—</p>	<p>GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE</p> <p>Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.</p>	<p>Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.</p> <p>Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.</p>
---	--	---

XVII. letnik.

V LJUBLJANI, dne 1. septembra 1934.

Štev. 13.

Obrtniški delegati v zbor!

Zveza obrtnih društev za dravsko banovino v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 2. septembra 1934, ob 10. dopoldne v dvorani hotela pri Mikliču veliko zborovanje, na katerega so že povabljeni vsa obrtna društva kakor tudi obrtna združenja iz vse dravske banovine. Na tem zborovanju se bo razpravljalo o naslednjih važnih vprašanjih:

1. Splošni gospodarski položaj in naše obrtništvo.
2. Davčna preobremenitev in eksistenca našega obrtnega stanu.
3. Nužna potreba stanovske zaščite obrtnega stanu.
4. Propaganda domačega dela.

Ta pestri dnevni red že sam dovolj zgovorno dokazuje upravičenost in pomen tega obrtniškega zborovanja, kjer bo imelo obrtništvo priliko, da se izrazi o vseh važnih vprašanjih našega javnega gospodarskega življenja in da javno opozori vse merodajne činitele na dejanski položaj in na ukrepe, ki jih je treba v interesu celotnega gospodarstva za naše obrtništvo storiti.

Zborovalci si bodo po zborovanju ogledali tudi zanimivo obrtno razstavo na velesjmu, na kateri bo nazorno in podprt s statistiko prikazan položaj slovenskega obrtništva. Udeležba bo velika, ker imajo udeleženci zborovanja razne ugodnosti. Legitimacijo, ki stane za velesjem sicer 10 Din, bodo dobili na zborovanju v hotelu Miklič, kjer se bodo tudi žigosale, za 6 Din. Vsak udeleženec kupi vozni listek na odhodni postaji in istočasno kupi tudi rumeno železniško legitimacijo za 5 Din, kar vse pri prihodu v Ljubljano obdrži, ker ima, ako se udeleži zborovanja, pravico do polovične vožnje.

Nazadovanje svetovnega nivoja cen

Najboljša karakteristika sedanje svetovne gospodarske krize je pad svetovnega nivoja cen. Že pred nastopom svetovne gospodarske krize je bil svetovni nivo v zlatu več let v postopnem nazadovanju, dasi to nazadovanje ni nikdar zavzemalo večjega obsega. Vzrok temu padanju svetovnega nivoja cen v prvem desetletju po svetovni vojni je bil velik porast cen v zlatu za časa vojne, pa je po vojni sledilo počasi vračanje na prejšnji predvojni nivo. Kljub temu je bil pred nastopom svetovne gospodarske krize nivo cen v zlatu še vedno za 15 do 40 % višji, kakor pred vojno. Ko je nastopila svetovna gospodarska kriza, je prišlo do naglega padca cen, ki je postal še nageljši, ko so v posameznih državah ukiniteli zlati standard. Danes je nivo cen v zlatu v vseh državah že nižji, nego je bil pred vojno, a zlasti v dotičnih državah, v katerih je prišlo do razvrednotenja valute. V splošnem se giblje danes nivo cen med 60 do 80 % predvojne nivoja cen.

Tudi v Jugoslaviji pokazuje indeks cen na veliko 104 (1926. enako 100), a v polovici letošnjega leta je znašal le 65.5. To pomeni, da so cene v dinarjih pri nas od leta 1928. do danes nazadovale za blizu 36 %. Pocenitev stroškov za vzdrževanje življenja kljub vsemu vendarle ni tako občutna. Ako izračunamo indeks na zlati podlagi, moremo ugotoviti, da je naš indeks cen na veliko v zlatu nazadoval od konca leta 1928. do srede letošnjega leta na polovico, t. j. od 10 na 51 (zlati indeks je izračunan na podlagi uradne premije od 28.5). Razvoj cen na veliko od konca leta 1928. do srede leta 1934. v drugih državah pokazuje naslednja tabela:

	koncem 1928	sredi 1934	padec %
Danska	151	64	—48
Anglija	138	60	—57
Madžarska	135	58	—57
USA	142	64	—55
Norveška	154	69	—55
Švedska	142	66	—54
Španija	147	69	—53
Jugoslavija	104	51	—51
Nizozemska	148	76	—48
Poljska	118	63	—46
Italija	131	72	—45

Belgija	124	63	—45
ČSR	139	81	—42
Francija	129	77	—40
Švica	144	89	—38
Avstrija	128	86	—33
Nemčija	140	99	—29

Vsi indeksi cen v zgornji tabeli so izračunani v zlatu na podlagi 1913.-14. enako 100, a le za Jugoslavijo je izračunan na bazi 1926 enako 100.

Iz zgornje tabele je razvidno, da je nivo cen na veliko v zlatu procentualno nazadoval najmočneje v državah, ki so opustile zlato valuto, ker pad valute pomeni istočasno tudi pad nivoja cen v zlatu. Od držav, ki so ohranile zlato valuto, je uspelo znižati nivo cen edino Nizozemski, Poljski, Italiji, Belgiji in Franciji. Zlati indeks cen v Čehoslovaški je ostal kljub devalvacije valute za eno šestino še vedno sorazmerno visok. Najslabše nazadovanje cen je zabeleženo v Nemčiji in Avstriji. V Avstriji so kljub devalvacije šilinga cene od leta 1928. do danes padle samo za 33 odstotkov, a v Nemčiji, v kateri formalno še vedno velja zlata valuta, za 29 %. Ta nezadostni pad nivoja cen v zlatu je razlog izvoznih težav Nemčije. V zadnjem času opažamo v Nemčiji znake inflacije, ker je od 1932. leta do srede letošnjega, v času, ko v drugih državah ni bilo nobenega nadaljevanja padca cen, v Nemčiji indeks cen zrasel od 91 na 99.

Bližnja bodočnost bo stabilizacijo razmer gotovo še izdatneje uravnovesila.

Delo reklamacijskega odbora

Reklamacijski odbor je imel dve zasedanji, in sicer prvo od 7. maja 1934 do 25. maja 1934, drugo pa od 21. junija do 2. julija. Rešil je skupno 2651 pritožb, in sicer ugodno 1403 pritožbe. Med temi je bilo vsega 1347 obrtniških pritožb, od katerih je bilo 757 ugodno rešenih, torej 65 odstotkov v odstotkih izraženo. Točne zneske in vse detaje priobčimo v tem pogledu v prihodnji številki, na kar že danes opozarjamo.

Obrtništvo dravske banovine v luči statistike

Zbornica za TOI v Ljubljani priredi na jesenskem ljubljanskem velesjmu v svojem paviljonu »O« posebno razstavo, ki bo obsegala obširno statistično gradivo, nanašajoče se na obrtništvo v dravski banovini in na zbornično obrtnopospeševalno delovanje.

V statističnih tabelah, grafikovnih zemljevidih in slikah je zbrano gradivo o številčnem gibanju obrtništva od leta 1902. do l. 1932. v sorazmerju s številom prebivalstva, statistični zemljevid kaže gostoto obrtništva v razmerju s številom prebivalstva v poedinih srezih, poseben oddelek pa prikazuje porast in padec poedinih obrtniških strok v sorazmerju z gibanjem prebivalstva, specialno za Ljubljano.

Nadaljnji oddelek bo kazal delovanje Zbornice za TOI na področju obrtnega pospeševanja, in sicer od leta 1911. do vojne dobe v zvezi z deželnim zavodom za pospeševanje obrti, od leta 1928. dalje pa v okviru samostojnega zborničnega zavoda za pospeševanje obrti. Iz tabelaričnih pregledov so razvidni prispevki zbornice za strokovne tečaji, strokovno izpopolnitev mojstrov in pomočnikov v tujini, predavanja, poučne ekskurzije, strokovno literaturo in drugo, prispevki za nabavo umetno-obrtnih zbirk, za razstave, za obrtno nadaljevalno šolstvo, za ustanove in podpore učencem obrtnih šol in naposled vsote, ki so izdane za podpore onemoglih obrtnikov in obrtniških vdov. Nadaljnji oddelek prikazuje razvoj obrtnega nadaljevalnega šolstva v dravski banovini v povojni dobi in razvoj obrtnih šol in tehniške srednje šole od prvih početkov dalje. Poseben pregled predločuje statistiko in grafični prikaz prirejenih strokovnih tečajev v dravski banovini od leta 1910. dalje, ko je zbornica s svojimi prispevki in kot član kuratorija sodelovala s svoječasnim deželnim in kasnejšim banovinskim uradom za pospeševanje obrti v Ljubljani, odnosno, ki jih je od leta 1928. dalje priredila s svojim samostojnim zavo-

dom za pospeševanje obrti. V tem okviru je podan tudi pregled, koliko mojstrov, odnosno pomočnikov poedinih obrtniških strok je zbornica podpirala pri njihovi strokovni izpopolnitvi v tujini. Poseben zemljevid kaže razvojno stopnjo stanovske obrtniške organizacije v dravski banovini, odnosno na podlagi obrtnega zakona.

V zvezi z aktualnim vprašanjem kreditne zaščite obrtništva kažejo posebne statistične tabele zadolžitev obrtništva v dravski banovini, pri bankah, regulativnih hranilnicah in kreditnih zadrugah.

Davčna obremenitev obrtništva je razvidna iz podatkov o višini obdavčenja v raznih davčnih kategorijah pridobnine in konkretno pri poedinicah nekaterih važnejših obrtniških panog.

Udejstvovanje obrtništva v gospodarskem zadržanju kažejo statistični pregledi o razvoju in gospodarskem stanju in poslovanju obrtniških kreditnih, produktivnih, strojnih, nabavljalnih in prodajnih zadrug, včlanjenih v obstoječih treh zvezah teh zadrug.

Za strokovni razvoj in nivo obrtništva v dravski banovini so važni barometer mojstrski izpiti, ki se vrše pri izpitnih komisijah Zbornice za TOI v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru. Pregled o teh izpitih v teku zadnjih dveh let, kar se vršijo, nudijo statistične tabele o številu kandidatov, ki so delali izpit, ki so jih prestali ali pri izpitu padli. V zvezi s temi podatki so razstavljeni tudi rokodelski izdelki raznih strok, ki so jih morali kandidati izvršiti pri praktičnem mojstrskem izpitu.

Ta razstava je važnega pomena na eni strani zato, ker daje javnosti vpogled v obširno gradivo o položaju obrtništva v dravski banovini, na drugi strani pa sestavlja bilanco zborničnega delovanja na področju obrtnega pospeševanja v zadnjih desetletjih. V prvi številki po velesjmu bomo o njej še obširno poročali.

Obrtniška radio predavanja

1. V petek, 31. t. m. ob 19. uri 25 minut predavanje podpredsednika Zbornice za TOI g. Josipa Reberka: »Borba in delo za napredek obrtništva v dravski banovini.«
2. V ponedeljek, dne 3. septembra ob 13. uri predavanje člana Zbornice za TOI g. Jakoba Zadravca: »Davčna obremenitev obrtnika.«
3. V sredo, 5. septembra ob 13. uri predavanje člana Zbornice za TOI g. Ivana Bricija: »Gospodarska kriza in obrtništvo.«
4. V četrtek, dne 6. septembra ob 13. uri predavanje člana Zbornice za TOI g. Josipa Windischerja: »Mojstrski izpiti.«
5. V petek, dne 7. septembra ob 13. uri predavanje člana Zbornice za TOI g. Milka Krupca: »Obrtno nadaljevalno šolstvo in obrtni naraščaj.«
6. V soboto, dne 8. septembra predavanje podpredsednika Obrtniškega društva v Ljubljani g. Franja Iglia: »Nacijonalni interesi in zaščita obrtnika.«

Opozarjamo obrtništvo, da sledi tem predavanjem, ki so namenjena širši

javnosti, da tudi ona spozna prilike in razmere, ki jih preživlja slovensko obrtništvo.

V nedeljo, dne 2. septembra ob 10. uri 40 minut se pa vrši prenos po radiu z velikega delegatskega zborovanja Zveze obrtniških društev dravske banovine v Ljubljani, ki bo v veliki dvorani hotela Miklič.

Učna doba in številčno razmerje vajencev

Na razne predstavke glede učne dobe in številčnega razmerja vajencev je izdala kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani odlok VIII, številka 3653/1 z dne 30. junija 1934, ki se glasi: »Dokler ne izide v § 263. odstavek 2. in v § 257. odstavek 1. obrtnega zakona napovedana ministrska uredba o določitvi učne dobe oziroma številčnega razmerja vajencev v posameznih strokah in krajih, veljajo dalje določila pravil združenj, ki so veljala nazadnje, preden je dobil novi obrtni zakon obvezno moč. Koder ni združenj, ali se je v prejšnjih pravilih morebiti opustilo določiti učno dobo ali številčno razmerje, se prepušča določitev enega ali drugega prostemu dogovoru.«

Obrtniki, sodelujte pri našem listu!

OBRTNE ZBORNICE

Iz najuglednejšega našega gospodarstvenega časopisa, zagrebskega »Jugoslovenskega Lloydja«, ki mu gotovo nihče ne more očitati neobjektivnosti, objavljamo v prevodu zanimiv članek uglednega gospoda S. Henča z njegovim mnenjem o potrebi in delu ločene obrtne zbornice.

Ob priliki nedavne objave obrtnega zakona so naši »vodilni obrtniški ljudje« mnogo obljubovali, če dobe obrtniki, trgovci in industrijalci vsak svojo ločeno zbornico. Videti je bilo, kakor da nas edino to more rešiti iz krize.

Samo Slovenci so ostali hladnokrvni in dobri računarji: čemu vzdrževati tri zbornice, ko nam ena sama zadošča?

Kdo nas moti, da v tej skupni zbornici vsaka skupina po potrebi vodi svoja samostojna posvetovanja in posebej postavlja svoje predloge? Nič ni bolj naravnega, kakor to! Oni torej (mi, Slovenci — prip. uredništva) še dalje delujejo strpno v svoji skupni zbornici in nihče niti ne pomisli, da bi od tod moglo za ene, druge ali tretje nastopiti kako zlo.

Tri zbornice lahko zadovolje več ambicij, kakor ena (tako je!), pa smo zato vsi dobili tri, razen Slovencev,

a da ne bi kdo pomislil, da one sedaj le vegetirajo, ko so se že razšle, izdajajo tista ogromna poročila o svojem delu, ki vsebujejo, zgolj zaradi tega, da bi bila obsežnejša in reprezentativnejša, skoraj celo vsebino obrtnega zakona, nekaj statutov, dopisovanja z oblastmi in nešteto pravnihških zaključkov. Če zaradi tega knjiga obsega 500 strani, postaja seveda tudi dražja.

in si jo obrtniki lahko kupijo za »malenkost« 100 dinarjev, ako hočejo zvedeti, kaj je tega leta gospodovega njihova zbornica delala.

Tako je zagrebska Obrtna zbornica izdala svoje poročilo za prvo delavno leto na skoraj 500 straneh, ki si ga obrtniki lahko kupijo za 100 dinarjev. Honoriramo delo in trud zborničnega tajnika, ki se je za to poročilo potrudil, a vendar priporočamo za bodoče, da

polagajo manj pozornosti na pravno in več na stvarno stanje.

Trenutni efekt bo morda slabši napram zgoraj, toda toliko močnejši in trajnejši napram spodaj. Stesnjeno in izčrpno poročilo bi obrtniki čitali v veliko večjem številu in bi bilo mnogo več vredno, kakor ta ogromna knjigotina, ki je ne bo niti 1 % obrtnikov prečital.

Iz samega poročila je razvidno, da 95 % zborničnih članov ne plačuje nad 100 Din zborničnega prispevka letno, a ker isti znaša 8 % od pridobnine, pomeni, da 95 % zagrebskih obrtnikov plačuje pod 1250 Din letne pridobnine (ali pa se je mnogim morda le posrečilo, da se predstavijo za tako siromašne) in si kot taki ne morejo privoščiti izdatka 100 Din za zbornično poročilo. Za koga je torej sploh tiskano?

Največji pa bo nedvomno čudež, na kakšen način in s čim bodo ti stroški poravnani, ker gotovo ne bodo manjši od 100.000 Din, ko je iz budžeta razvidno, da je za zbornične publikacije dejansko določena vsota 5000 Din. Če bodo sedaj zbornice pričele tekmovali, bomo kmalu mogli ugotoviti, da Slovenci, vsaj s stališča tiskarnarjev — nimajo prav.

Sicer plava nova zbornica mirno po vodah svojih prednikov. Ozkoprsna, malomeščanska mentaliteta se pojavlja na vseh koncih. Za vsako stvar so krivi drugi. Mi sami ne nosimo prav nobene odgovornosti za slab položaj našega obrtništva. »Šušmarstvo« je ravno sedaj v zenitu in zahtevajo proti istemu poseben zakon. Mar nima že sedanja zakonodaja zadosti možnosti, da globi in zapira te grešnike? Istočasno v isti sapi pa Obrtna zbornica sama trdi, da je to le posledica pretežkih gospodarskih razmer in morajo tudi oblasti — hočeš, nočeš — biti tolerantne. Čemu potem poseben zakon?

Tudi proti tistim mršvam podporam nezaposlenih se upira Zbornica in zahteva, da jih ukinejo. Ta denar naj dodele nekemu odboru, ki se bo pečal z iznajdbo dela. Mar ne ustvarja vsak obrtnik sam zase tak odbor za iznajdbo dela — v permanenci? Kaj ni vsak posameznik stalno v iskanju za delom. To delo ni nič skritega, kakor bakrena ruda, ki jo je šele treba najti, nego je popolnoma normalen predpogoj vsakega kulturnega in materialnega napredka ljudi. Tako bi ta famozni odbor dosegel le en zanesljiv rezultat, da bi nezaposleni ostali brez vsake tudi najmanjše možnosti življenja, ker

delo ni skrito in ga tudi noben odbor ne more iznajti.

Če ni dela, naj bi ne bile delavnice in sploh poslovalnice tako dolgo odprte, kakor tedaj, kadar ga je dovolj. Zbornica pa je prišla do povsem nasprotnega za-

ključka: ona prosjači pri oblastih, da bi obratovalnice v malih krajih lahko bile odprte od 5. zjutraj do 8. zvečer, pa celo preko poldneva. Za malimi bi seveda prišla na vrsto večja in potem tudi največja mesta — in tako delo nikakor menda ne bi moglo iti mimo delavnice, ne da bi vstopilo. Zbogom kriza, da te nikdar ne bi bilo!

Samo za druge seveda ne velja delati, pa mora zbornica misliti tudi na samo sebe. Razen članarine pobira od obrtnikov, če ji je ravno potrebno, tudi druge takse, ki znašajo blizu 200.000 dinarjev. Rabila bi še 100.000, pa sedaj prosjači za 50 % povišanje. In vse to v času, ko naj bi delavnice bile odprte od 5. zjutraj do 8. zvečer brez opoldanskega počitka.

Po vsem tem nam ni niti najmanj simpatična zahteva Zbornice, da mesto občinskega odbora, kakor je bilo doslej, odslej ona sama delegira po tri člane v odbor za odmero davka obrtnikom. Kaj ne bi mogla pri tem delu ugotoviti, da bodo njeni 3 % znašali mnogo več, ako se pridobnina poviša. Boljše je, da davek odmerijo nepristranski ljudje, kakor tisti, ki so pri stvari zainteresirani. Razen tega mora

zbornica služiti interesom obrtnikov, pa ni nikakor umestno, da mesto te svoje dolžnosti postane davčni diktator in tako zavlađa nad obrtniki.

In končno ni niti prosluli konkurenčni borbi treba odpirati vrat davčnega odbora.

Ko smo že pri davkih, ne bo odveč naglasiti, da po poročilu zagrebske Zbornice plačuje 95 % obrtnikov pod 1250 Din pridobnine in da torej v zvezi s tem ni potrebno tožiti in iskati nove davčne diktatorje. **Že zopet le demagogija.**

Podobni motivi so vodili Zbornico tudi pri zahtevi, da se tudi za obrtnike sestavi zakon, kakor za kmeta. Potem nekake ankete je dognala Zbornica, da zagrebski obrtniki povprečno dolgujejo 89.000 Din, a imajo dobroimetij 42.000 dinarjev. Precej predrzna je ta trditev, potem, ko smo slišali, da 95 % obrtnikov živi le z dohodka, ki ne dovoljujejo niti 1250 Din pridobnine. Rezultat te ankete se nam zdi torej precej slabo sestavljen.

Problem neupravičenega dela

Eno med največjimi zli, ki potencirajo krizo v obrtništvu, je vprašanje šušmarstva, ki je kljub pozitivnim zakonskim določbam postalo v pravem pomenu besede problem, s katerim se že dolgo vrsto let pečajo vse obrtniške ustanove in tudi same oblasti.

Četudi so z obrtnim zakonom jasno določene kazni za neupravičeno izvrševanje obrtniških del (šušmarstvo), se isto vendar nemoteno širi in ima danes mnogo večji obseg kakor pred časom, ko je izšel novi Obrtni zakon. Ako primerjamo število predloženih prijav proti šušmarjem in ako vzamemo v obzir dejstvo, da je veliko število tožb predloženih tudi brez posredovanja obrtnih združenj, moramo priti do zaključka, da je šušmarjev stvarno prav toliko, kolikor legalnih obrtnikov, ker jih je še izredno mnogo, ki jih doslej še nihče ni prijavil in ki se dosledno in prav spretno skrivajo pred zakoni in legalnimi obrtniki. V takšnih razmerah je povsem jasn kriv obrtnikov in njihovih ustanov, ker jim poleg stagnacije v poslovanju še tisto malo preostalega dela odnašajo pred nosom šušmarji, ki so pač cenejši, ker ne plačujejo niti državnih, niti občinskih, niti drugih dajatev.

Na številne pritožbe in resolucije so posamezne banske uprave v naši državi odgovorile z izredno strogimi naredbami podrejenim prvostopnim splošnim upravnim oblastim, toda je pričakovani uspeh ipak izostal bodisi zaradi preobremenjenosti teh oblasti ali pa zaradi nezadostnega razumevanja nevarnosti šušmarstva, ki preti obrtnikom v socialnem in ekonomskem pogledu. Nedvomno so tudi nekatere določbe zakona, dasi so sicer dobro želele, precej doprinesle, da je uspeh pri odstranjevanju in zatiranju šušmarstva izostal.

Iz navedenih razlogov so na svoji zadnji konferenci vse zbornice zahtevale poseben zakon, s katerim bo z vso strogoostjo mogoče obdržati pravni odnošaj, na katerem celo obrtniško delo počiva. Ker pa je z zatiranjem šušmarstva potrebno takoj in brez odlašanja pričeti, so zahtevale zbornice, da se začasno, dokler ne izide zakon o pobijanju šušmarstva, postopa v mejah zakonskih predpisov na sledeči način:

Da se pri izrekanju razsodb zaradi

Kakor vedno doslej, tako so tudi sedaj vedno vsemu krivi drugi. Da glavna krivica leži ravno v nas samih, do tega pravičnega spoznanja Zbornica ni prišla, pa je zato tudi ves njen trud zastonj. Notorno pa je dejstvo, da danes že dobra polovica obrtnikov v samem Zagrebu išče svojo rešitev z vračanjem za 50 let nazaj. Po raznih dvoriščih, kletih in skritih prostorih klub obrtnemu zakonu in zakonu o zaščiti delavca delajo dnevno po 15 do 16 ur in žive od tega brezdušnega izrabljanja delavcev in vajencev. Ako ne bodo merodajni tega z vso resnostjo preprečili, se bo tej prvi pridružila še druga polovica, ker ljudje kupujejo pač tam, kjer je cenejšo. Tako bomo kmalu smatrali 15 urni delavni čas kot normalen, dočim se bo meja abnormalnega gibala nekje okrog 20 ur. To bo vse v smislu zagrebske Obrtne zbornice, ki zahteva delavni čas od 5. zjutraj do 8. zvečer brez opoldanskega oddiha.

Okrašeni odgovor na ženevsko zahtevo po 40 urnem delavnem tednu, s katerim se, kakor je videti, zbornično poročilo ponaša, bi bil tedaj lahko mnogo krajši: »potrudili se bomo, gospodje, da v kakem desetletju ustvarimo že osemurni delavni dan«. To obljubo pa je seveda treba tudi pošteno izpolniti, ker nas anarhija v delavnem času neizogibno vodi do popolnega osiromašenja. Delavni čas nikakor ni le delavsko vprašanje, nego v enaki meri tudi vprašanje obrtniškega obstoja. Nizek življenjski standard delavca nedvomno prinaša s seboj isto stanje i obrtnikom. Kaj nam bi poleg vsega tega tudi najboljše tolmačenje obrtnega zakona, najminucioznejša definicija posameznih obrtov in najdoslednejša kartoteka zborničnega urada, ako se nam posreči podkopati glavni temelj te zakonske zgradbe: delovni čas.

Delavni odnošaji so povsod po svetu najbitnejša označba kulturnega in materialnega stanja vsakega naroda.

Nepotvorjene besede enega najuglednejših hrvatskih obrtniških strokovnjakov morejo v slehernem našem obrtniku ustvariti jasno sliko o delu ločenih obrtnih zbornic in skupnih s trgovskimi in industrijskimi.

Konferenca obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic v Ljubljani

V ponedeljek in torek, dne 3. in 4. septembra t. l. se bo vršila v Ljubljani v prostorih ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo važna konferenca vseh obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic Jugoslavije.

Dnevni red te konference, ki bo največje važnosti za ves obrtniški stan, je določen tako-le:

1. Novelizacija obrtnega zakona. Referat bo imela Obrtna zbornica v Zagrebu.
2. Postopek pri odmeri pridobnine in naša davčna praksa. Referat bo imela Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.
3. Zaščita domače delavnosti in zaposlovanja tujih delovnih sil. Referat bo imela Obrtna zbornica v Sarajevu.
4. Sistematična ureditev pospeševanja obrtništva. Referat bo imela Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Podgorici.
5. Uredba o strokovnih nadaljevalnih šolah. Referat bo imela Obrtna zbornica v Osijeku.
6. Predlogi posameznih zbornic.

Glavni namen konference je, da pride v vseh teh važnih vprašanjih, ki so gori navedena, do popolnega soglasja in skupnega nastopa vseh obrtnih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic, da bi se na ta način predložile vladi resolucije, ki bodo izražale skupne in enotne zahteve glede ukrepov, ki jih je treba podvzeti v zaščito obrtnega stanu kot enega glavnih stebrov našega gospodarstva.

Načelna prepoved kartelov

Na podlagi § 63. fin. zakona je ministrski svet sprejel tudi uredbo, s katero se ustanavljajo kartelov načelno prepoveduje. Izjema je dovoljena le v toliko, da sme minister trgovine in industrije izjemno odobriti ustanovitev kartelov, če zahtevajo njihovo ustanovitev nujni gospodarski razlogi ali javni interesi tako v svrhu ureditve proizvodnje ali prodaje blaga, ali v svrhu ureditve poslovnih pogojev in cen, odnosno tarife. Ustanovitev kartelov je otežkočena, ker predvideva uredba, da so za tako ustanovitev potrebne pisne pogodbe, odobrene po ministrstvu za trgovino in industrijo, ki bo vodilo tudi pismene registre kartelov. Obenem je uvedena na kartelih kontrola s strani države, stroške te kontrole pa bodo morali karteli sami pokriti. Obenem predvideva uredba tudi preiskovalni postopek, ki se ima uvesti v primerih, ako se ugotovi, da kartel škoduje interesom narodnega gospodarstva ali države sploh. Dalje je predvideno tudi razveljavljenje kartelne pogodbe, v kolikor bi bila škodljiva splošnemu gospodarstvu ali javnim interesom. Važno je, da se zaradi prepovedi ustanovitve kartela ali pa omejitve kartela, v kolikor škoduje splošnim javnim interesom, prizadeti ne morejo poslužiti pravice priziva na državni svet, ker te pravice nimajo in je torej odločba ministrstva dokončna.

Ugotovitev

Dne 23. avgusta je Zveza obrtnih društev po predhodnem sporazumu med vodilnimi organizacijami dravske banovine razposlala okrožnico na vsa obrtniška združenja in društva s pozivom na delegatsko zborovanje dne 2. septembra v hotelu Mildič. Naslednjega dne, 24. avgusta, je objavila zborovanje tudi v dnevnem časopisju. Ko so zvedeli za to zborovanje gospodje od društva jugoslovenskih obrtnikov, so takoj naslednjega dne določili svoj kongres jugoslovenskega obrtništva na isti dan, kot je določila svoje zborovanje Zveza obrtnih društev, čeravno je bil kongres glasom bratskega časopisja iz Zagreba prvotno najavljen za 9. septembra t. l.

Smatramo za potrebno to ugotoviti zaradi tega, da bo obrtniška javnost poučena, odkod so nastopile tudi to pot intrige proti složnemu in skupnemu delu za interese našega obrtnika.

Napredek obrtništva je mogoč le v slogi!

Nujno je potrebno karkoli storiti, ker je sedanje stanje neizdržno in to tem bolj, ker večina obrtnikov odpoveduje svoje obrtne liste in nadaljuje delo na illegalen način v prepričanju, da jih ne bo nihče preganjal, a oni da bodo na tak način prihranili državne in občinske dajatve, ki jih legalni obrtniki morajo točno plačevati.

Iz naših krajev

— Nekateri pekovski obrtniki v Zagrebu so znižali cene kruhu. Belega prodajajo po 3 Din, polbelega po 2.50 in črnega po 2 Din za 1 kg.

— 70 % kinematografov v državi je prenehalo s poslovanjem zaradi taks, ki so izredno visoke, a obisk slab.

— Mnogo beguncev iz Avstrije se je naselilo v naši državi in sicer začasno v Varaždinu, kjer imajo taborišče. Vzdržujejo se s svojimi lastnimi sredstvi in jih bodo najbrž porazdelili na različne kraje, a mnogi bodo preko Madžarske in Čehoslovaške odpotovali v Nemčijo.

— Strahovito neurje s točo in orkanom je vladalo v okolici Smedereva. Uničeni so veliki kompleksni vinogradi. Še večjo škodo, kakor v smederevskem okraju, je napravil vihar s točo in nalivom v črnomeljškem srezu, in sicer na področju občine Stari trg ob Kolpi.

— Bivši narodni poslanec dr. Čeda Kokanović je bil obsojen na šest in pol meseca zapora, ker je v protokolu rojenih pred leti falzificiral svojo rojstno letnico.

— Angleško vojaško brodovje je letos, kakor tudi lani, obiskalo najvažnejše luke našega Jadranskega morja.

— Reprezentativen delavski dom bodo zgradili v Subotici. Stroški gradnje bodo znašali poldrug milijon dinarjev.

— Cene življenjskim potrebščinam so v vsej državi menda najnižje v Prishtini, kjer velja 1 kg kruha 1 Din.

— 20 Jugoslovenov je poginilo pri zadnjih nemirih v San Franciscu. Tlačnih podatkov o imenih nesrečnežev še ni.

— Celjska podružnica Društva jugoslovenskih obrtnikov bo s sodelovanjem industrije in trgovine priredila veliko obrtniško razstavo.

— Nad 100.000 oseb je prisostvovalo velikim sokolskim slavnostim, ki so se vršile tekom avgusta v Zagrebu. Mesto Zagreb je dobilo častno sokolsko plaketo, ki je najvišje sokolsko odlikovanje.

— Umrli je najstarejši Jugosloven Rade Bjelajac v Gdanovcu, ki je doživel 122 let.

— V avdijenci pri papežu Piju XI. so bili sprejeti zagrebški metropolit dr. Bauer, škof iz Dubrovnika dr. Carić in ljubljanski knezoškof dr. Gregor Rožman.

— Temeljni kamen sokolskega doma v Crikvenici so posvetili prejšnjo nedeljo. Zaradi prepovedi senjskega škofa se ni svečanosti smel udeležiti noben duhovnik, niti kamen blagosloviti.

— Pogrebni zavod v Ljubljani je pokopal v zadnjih dvajsetih letih 21.536 Ljubljančanov, kar mu je prineslo čez 21.300.000 Din.

— Ponarejeni 50dinarski kovanci so se pojavili v Sarajevu in nekaterih drugih krajih.

— Velike tatvine robe so bile odkrite pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, kakor poroča ljubljansko »Jutro«.

— Pravilnik za ustanavljanje sadjarških zadrug v vsej državi pripravlja kmetijsko ministrstvo.

— Sin angleškega kralja princ Jurij je bil nekaj dni gost naše kraljevske družine na Bledu.

— Kongres slaščičarjev iz vse države se je vršil v Mariboru, kjer so bila prav resno razpravljana njihova stanovska vprašanja in vprašanja o sušmarstvu v tej obrtni panogi.

— Strahovita toča je v okolici Krajeva uničila 650 hektarov obdelane zemlje.

— Podoželski mlinarji. Minister za trgovino in industrijo je izdal pod II. br. 23077/u od 4. julija 1934 uredbu, da se podoželski mlinarji (mlinarji vodeničari) izločijo iz mlinarskega obrta iz točke 61, odstavek 1. v § 23 zakona o obrtih. Na podlagi te uredbe ne bo več za take mline potreben mojstrski izpit.

— Kipar Ivan Jurkovič, strok. učitelj na Srednji tehniški šoli v Ljubljani, ustvaritelj Cankarjevega spomenika na Vrhniku ter mnogih drugih umetnin, je umrl v Ljubljani star komaj 41 let. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

— Mestna občina zagrebška ima na razpolago za javna dela, ki se prično že letošnje leto, 7 milijonov Din. V prvi vrsti se bo ta denar uporabljal za zboljšanje kanalizacije v mestu in njegovi najbližji okolici.

Josip Rebek:

Spomini iz Bolgarije

Med sofijskimi obrtniki.

(Nadaljevanje.)

Na trgu Sv. Nedelje sta bila pripravljena dva posebna voza električne železnice, ki sta polno zasedena odpeljala po lepo tlakovani in široki cesti nas jugoslovenske obrtnike, v prijetnem razgovoru povezane s sofijskimi tovariši, v Bojano, planinsko selo pod Vitošo, s katerega se nam je nudil diven in očarljiv razgled na sofijsko ravan z obširno in lepo njeno bolgarsko prestolico.

Zlate kupole katedrale Sv. Aleksandra Nevskega, kjer smo bili še dopoldne priča mogočni narodni zavesti bratskega nam naroda, so se lesketale v pomladanskem solncu. V sencih sad-

Kmetice iz okolice Plovdiva

nega drevja so nam bolgarski tovariši priredili »narodno kosilo«. Postreženi z izborno rakijo in pivom ter ob prigrizku okusne jagnjetine smo si kmalu bili prav zaupni prijatelji. Ob tej priliki nas je kot domačin prvi pozdravil predsednik obrtne zveze g. Mihajlov ter poudaril svoje veliko veselje, da nas ima priliko gostiti pri »narodni mizi«. Stiki, ki so nas vezali z njimi, so bili dosedaj več ali manj pisмени, a od

Na povratku iz Bojane

sedaj naprej se poznamo osebno in se ljubimo. »Odvržimo vse formalnosti in odkrimo naša obrtniška srca!« navdušeno vzklikne ter napije zdravico jugoslovenskemu obrtništvu ter složnosti in miru med obema bratskima narodoma.

Njemu je odgovoril g. Stojanović, kateremu so sledili govori g. Ivana Marinova, člana obrtne zveze, g. Ramuščaka in g. Nikola Petrova. Njim sem sledil tudi jaz, ki sem se ob tej priliki spomnil starega bolgarskega pregovora izza osvobodilnih bojev, ko so javljali ruski menihi na znanem prelazu Sipki v balkanskem pogorju o kretanju sovražnika: »Na Sipki nič novega!« Z njim v vezi pa znani rek iz svetovne vojne: »Na zapadu ni nič novega!« Oba smatram, sta bila baš ob tej priliki, ko sta si dva bratska naroda po svojih gospodarskih predstavnikih podajala one dni bratske roke v čim tesnejši in složno sodelovanje, ravno na mestu, a to v njih nasprotnem smislu. Rekel sem: »Danes je na Sipki in na zapadu mnogo novega! Novo to, da te bratske vezi, ki jih mi med seboj sklepamo, ne bomo dopustili nikdar, da se strgajo ter da jih bomo samo še krepili v strah in svarilo vseh naših neprijateljev!«

Tovariš g. Kosta Zlatarev, podpredsednik sofijske Trgovsko industrijske

zbornice je nato v svojem govoru poudaril, da je bodočnost obrtništvu v rokah samih obrtnikov. Na zblizanju med Bolgarijo in Jugoslavijo najlažje delujejo obrtniki, ki so v mednarodnih odnosih najmanj zainteresirani. Oglasili so se še številni govorniki iz obeh skupin, tako gg. Nikolčin, predsednik Zveze graditeljev; Milošević (Zagreb), Triunov in Statkov, a čas nam je le prehitro potekal. Naša družba se je vidno večala po številnih domačinih, ki so se silno radovali našega obiska. Kmalu se je oglasila tudi godba in vsa ta pestra družba se je strnila od mize v veliko narodno kolo, pri čemer nas ni niti malo oviral rahel dež, ki je med tem pričel rositi. Mnogo prekmalu za nas, smo morali v veselem razpoloženju zapustiti prijeten kraj in mile gostitelje in že nas je pripeljal tramvaj nazaj v mesto.

Predsednik sofijske zbornice nas je pa nato povabil na čajanko v njegovem domu, kjer se je zbrala pestra družba najodličnejših predstavnikov gospodarstva Sofije.

Po čajanki nam je ostajalo še dovolj časa, da smo pohiteli v park cara Borisa, kjer smo se imeli priliko prepričati o posebni krasoti bolgarske prestolice. Park, ki po naših cenitvah gotovo presega štiri naše Tivolske parke, je vzorno urejen in skrbno negovani nasadi izpričujejo vrtnarsko spretnost Bolgarov. A Sofijčani vedo vse drugače ceniti te svoje prirodne krasote, kajti prepričan sem, da je tega dne bilo v tem parku preko 80.000 ljudi. Ta številna množica naroda, ki se je gosto gibala med temi krasnimi nasadi, ob idilično izpeljanem ribniku ter interesantnem zoološkem vrtu, je izpričevala vsakemu tujcu, da bodisi priprosti ali visoki inteligent si rad poišče v Sofiji najboljše razvedrilo v svojem narodnem parku.

Zvečer smo posetili Narodno gledališče, ki je znatno večje od ljubljanskega in urejeno po izkustvih moderne gledališke tehnike. Uprizorili so komedijo Ostrovskega. Predstava je pokazala, da je sofijska drama na odlični višini. S tem je bil dopolnjen drugi dan prijetnega bivanja v Sofiji.

Naslednjega dne smo si ogledali 8 km od Sofije oddaljeno Knjaževo, papirnico in tekstilno tvornico v Gor. Banji ter veliki državni premogovnik v Perniku. Tekstilna tvornica je zelo vzorno urejena, a je žal last Italijanov, ki

se pa zadnje čase pritožujejo, da jim delajo Bolgari razne neprilike. Premogovnik v Perniku je čisto moderno opremljen ter ima velikanske naprave za izdelovanje briketov. Ogledali smo si vse naprave temeljito, spustili se tudi 80 m globoko v rov, kjer smo imeli priliko opazovati velikanske zaklade črnega dijamanta, ki leže v teh globinah.

Iz organizacij

Združenje mlinarjev in žagarjev v Ormožu je imelo 8. avgusta svojo redno letno skupščino, katere se je udeležil tudi zastopnik Zbornice za TOI, tajnik Okrožnega odbora g. Novak Julij iz Maribora. Skupščino je vodil predsednik g. Petovar Maks, ki je po pozdravu navzočih konstatiral sklepčnost in imenoval za zapisničarja g. Mezariča Franca, za overovatelja zapisnika pa si je skupščina izvolila g. Zadravca Petra st. in Bizjaka Franca. Prečital in odobril se je zapisnik zadnje redne skupščine. Nato je povzel besedo zbornični zastopnik g. Novak, ki je v daljših izvajanjih orisal težak gospodarski položaj s posebnim ozirom na obrtniški stan. Obrazložil je določbe novega finančnega zakona za l. 1934-35 in obžaloval, da ne vlada v obrtniških krogih več stanovske zavesti in smisla za lastno organizacijo, potom katerih si more obrt-

Iz tujine

— Vsi domači časopisi so prepovedani v Tunisu in Maroku. Prepoved je prizadela 314 časopisov, kar nam dokazuje, kako visoko je tam razvito časopisje.

— Sterilizacija bo uvedla tudi Finska za različne vrste zločincev. Vlada je izdelala projekt, ki ga bo predložila parlamentu.

— 4000 tigrov so pobili v Nepalju tekom nekaj tednov. Tigri so se tako zelo razmnožili, da so morali napraviti velike gonje in jih neusmiljeno pobijati.

— Neki francoski mehanik v Rouennu je sestavil recept, po katerem je mogoče pridobivati bencin iz morske vode. Cena mu bo znašala 60 para za 1 liter.

— Klerikalno konzervativni list »L'echo de Paris« je objavil Bourgoinov članek, v katerem brani Jugoslavijo pred napadi italijanskih fašističnih listov.

— Najnovejši rekord pri spuščanju v morskem globine je dosegel preiskovalec Beebe, ki se je spustil 910 m globoko pod morskovo površino.

— Sovjetska vlada demantira trditve nekaterih listov, da je vložila prošnjo za sprejem v Društvo narodov v Ženevi.

— Knez Starhemberg, avstrijski podkancelar, kaže velike politične ambicije in je videti, da hoče izigrati kancelarja Schuschnigga.

— 20.000 Jugoslovenov živi v Avstraliji in New Zealandu, — je izjavil duhovnik Milan Pavlinović, ki se je nedavno vrnil iz onih krajev v domovino.

— Bivši francoski predsednik vlade Chautemps, ki je težko kompromitiran v znani aferi velesleparja Staviskega, je dal ostavko na čast predsednika parlamentarnega kluba radikalno-socialistične stranke in tudi na poslanski mandat, da bi mogel kandidirati za — senatorja.

— Najmlajši zakonski par v Evropi živi v Franciji. Žena ima 14 in pol let, a mož 16. Po posebnem dovoljenju predsednika republike sta se poročila te dni.

— Srečneži, ki zadenejo na državni loteriji v Franciji, ne dvigajo svojih dobitkov. Skupna vsota doslej nedvignjenih dobitkov znaša nad 10.000.000 dinarjev.

— Še 16 let bo stalno deževno vreme, trdi profesor Magnan, ki je to baje ugotovil na podlagi preiskovanja solnčnih peg.

— Avtomobile po 10.000 Din prodajajo po vsej Aziji Japonci. So šestcilindrski in prav lično izdelani.

— Ameriško vojaštvo je zapustilo republiko Haiti, ki je tako po desetih letih dobila popolno suverenost.

— Znameniti indijski pesnik in filozof Tagore je zelo resno bolan in pričakujejo vsak čas katastrofo.

— Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov bo v kratkem odpotoval v Berlin, Pariz in London. Temu njegovemu potovanju pripisujejo velik značaj.

— Stalni letalski promet med New Yorkom in Londonom so vpeljali koncem avgusta, a ga bodo kasneje podaljšali še do Moskve.

— Epidemija kolere strahovito pustoši v Indiji. Doslej je samo v bombayski provinci podleglo nad 800 ljudi, dočim znaša skupno število mnogo tisočev.

— Blizu 20.000.000 ljudi živi od podpor v USA, ki jih daje država, kakor so izračunali v ministrstvu za delo.

— Bolgarska vlada je dovolila, da kmetje morejo plačevati dolžne davke s pšenico in drugimi poljskimi pridelki po dnevnih cenah.

— Oton Habsburški, ki je še vedno monarhistično muhast, bo te dni položil doktorat iz političnih ved in si je za dizertacijo izbral »Agrarno vprašanje bivše Avstro-Ogrske.«

ništvo izvajati upoštevanje in izboljšanje svojega položaja. Za njim je poročal predsednik, da šteje združenje 61 članov, 4 pomočnike in 9 vajencev. Uprava je imela 8 sej in izrazila se je želja, da se ne zahteva komisijskega oglada od sreskega načelstva pri starih prevzetih malih potočnih mlinih, ker ti ogledi težko obremenjujejo siromašne mlinarje. Po poročilu g. Mavriča Markota je bil računski zaključek za leto 1933 soglasno odobren. Prav tako je bil soglasno sprejet proračun z izdatki 2800 Din. Sklenjeno je bilo, da se v kritje izdatkov pobira za leto 1934 članarina v znesku 10 Din od vsakega kamna in po 20 Din od vsakega valja, in da se zviša vpisnina za umetne mline od 100 na 300 Din. Med slučajnostmi so stavili navzoči člani na zastopnika Zbornice razna vprašanja in je predsednik občni zbor zaključil ob 11. uri. Upamo, da bo tudi to združenje pričelo z marljivim delom v korist svojega članstva.

Borba in delo za napredek obrtništva v dravski banovini

Mogočen napredek tehnike v prošlih stoletjih je ustvaril v tovarniški in rokodelski proizvodnji popolen preobrat. Tovarniški stroj je v zvezi z ogromnim razmahom prometnih sredstev povzročil poplavo tržišč do zadnjih gorskih vasi in obljudenih krajev s šablonskim tovarniškim izdelkom, ki je vrgel cene blagu in začel na celi črti izpodrivati rokodelski izdelek. Obrtnik je izgubljal v brzem tempu svoje pozicije, ki jih je imel skozi stoletja, mnoge rokodelske stroke so naravnost izginile s površja, druge so bile zopet obsojene na hiranje v drobnem, nerentabilnem delu in le malo jih je bilo, ki so mogle uspešno kljubovati tovarniški konkurenci. Zdelo se je že, da je mehanizem strojev obsodil rokodelsko delo na smrt.

Toda kolo časa je pokazalo, da obrtnik ni zapisan pogubi. Prvim uspehom industrializacije so kmalu sledile težke gospodarske in socialne posledice. Tvorniška hipertrofija je povzročila polome industrijskih podjetij. Narodno gospodarstvo je utrpelo težke udarce, v vrstah delavstva pa se je širila brezposelnost in beda, ki sta postali izvor usodnih socialnih gibanj. V teh razmerah se je pokazalo, kaj pomeni za državo, narodno gospodarstvo in družbo zdrav in žilav obrtniški stan.

Težke in drage izkušnje so prinesle na vodilna mesta državne in gospodarske politike srednjeevropskih držav iztreznjenje. Njegov plod je bila nato v drugi polovici prošlega stoletja zmaga politike srednjega produktivnega stanja, in stremjenja, da se skrbi za napredek obrtništva in da se uvede sistematično delo za pospeševanje obrta. Prodrlo je prepričanje, da je treba obrtniški stan dvigniti iz gospodarskih, nacionalnih in socialnih razlogov, priboriti obrtniški delu in rokodelskemu izdelku primerno mesto v proizvodnji in na tržiščih, stopnjevati ter tehnično in trgovsko izpopolniti proizvodnjo obrtnika, ki se odlikuje po svoji samoniklosti, umetnoobrotni dovršenosti in solidnosti izdelave ter s tem lahko uspešno tekmuje s šablonskim tovarniškim izdelkom.

V to dobo sega začetek delovanja trgovske in obrtniške zbornice, današnje Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Zbornica je pričela s podpiranjem obrtništva in delom za njegov napredek kmalu po svoji ustanovitvi leta 1851, podpirala obrtno šolstvo, sodelovala pri obrtni ustanovitvi in prispevala k vzdrževanju ljubljanske obrtne šole, današnje Srednje tehnične šole ter se brigala, da se dvigne socialni in gospodarski položaj obrtnika.

Akcija za smotreno obrtno pospeševanje pa se je pričela pri nas v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja, ko je vladalo prepričanje, da dober obrtnik navzlic razmahu tovarniške proizvodnje ni zapisan smrti, če se ga le podpira v njegovem gospodarskem stremjenju ter se mu nudi poleg potrebnega kredita tudi čas primerna tehnična in kupčijska izobrazba.

Kmalu po letu 1900 je zbornica izvršila vse potrebne priprave za ustanovitev posebnega urada za pospeševanje obrta. Razmere so nanesele, da je na pobudo gospodarskih krogov in zbornice izvedel ta načrt bivši deželni odbor kranjski in 30. junija 1910 ustanovil Zavod za pospeševanje obrta v Ljubljani kot deželno napravo. Zbornica je ta zavod podpirala tudi z denarnimi prispevki.

Kmalu po našem zedinjenju pa se je pokazalo, da delovanje tega zavoda, ki je prešel v upravo države, kljub vsemu njegovemu trudu in dobremu delu, ki ga je storil za obrtništvo, ne

zadostuje. Nove gospodarske razmere, vedno hujši konkurenčni boji in vedno večje zahteve, ki jih je tok časa stavil na obrtnika v pogledu njegove strokovne in trgovske usposobljenosti, so nujno zahtevali izpopolnitev našega obrtnega pospeševanja. Zbornica je pričela akcijo, da bi se s sodelovanjem in prispevanjem obeh oblastnih odborov in mest Ljubljane, Celja in Maribora ter zbornice same ustanovil skupen Zavod za pospeševanje obrta, ki bi krepko dvignil našega obrtnika ter mu pomagal, da se uveljavi v vedno hujših konkurenčnih bojih.

Zal s svojo akcijo zbornica ni uspeła. Vendar pa vsled tega ni popustila, temveč se je odločila, da ustanovi svoj lasten zavod za pospeševanje obrta, kar se je zgodilo s sklepom plenarne seje z dne 15. oktobra 1929.

Od tega leta dalje se je krepko poživilo obrtno pospeševalno delo v zborničnem področju. Letos praznujemo 5letnico tega dela. V proslavo tega jubileja bo zbornica priredila na letošnjem jesenskem velesjemu posebno razstavo. Na tej razstavi bo v statističnih tabelah, slikah in črtežih pokazala bilanco svojega obrtnopospeševalnega delovanja. Oni, ki si bo ogledal to razstavo, bo lahko videl, da je bivši deželni odnosno državni urad za pospeševanje obrta v 18 letih svojega obstoja, to je do leta 1928, priredil skupno 174 strokovnih tečajev s 4054 udeleženci. Ko pa je leta 1929 nastopila zbornica s svojim lastnim zavodom za pospeševanje obrta, se je število tečajev v obeh zavodih v teku 5 let skokoma dvignilo tako, da je znašalo skupno 244 s 5825 udeleženci. Od teh tečajev odpadeta 102 s 2319 udeleženci na tečaje zborničnega zavoda. V tečajih se je poučevalo avtogeno varjenje, mizarstvo, književodstvo in kalkulacija, moško in damsko krojenje, slikanje in barvanje ter uporaba modernih pršilnih aparatov, politiranje, naprava strelovodov, damsko friziranje, tuji jeziki, predavalo se je opekarnarjem, mesarjem in stavbnim obrtom, izobraževalo funkcionarje obrtniških združenj o združenem poslovanju in raznih zakonskih predpisih, odkar pa so vpleteni mojstrski izpiti, se je pripravljalo kandidate na te izpite.

V teku teh petih let je zbornični zavod za pospeševanje obrta dal podpore za strokovno izpopolnitev obrtnikom in pomočnikom v šolah in tečajih ter v praktičnem delu v inozemstvu v 76 primerih. V poštev so prišle tele stroke: kovinarska, mizarjska, grafična, za instalacijo vodovodov, centralnih kurjav in plina, krojaška, šiviljska, keramična, slikarska, čevljarjska, lesna, frizerska, mesarska, fina mehniška, tapetniška, kozmetična, kiparska, tekstilna, kemična, urarska, za notranjo arhitekturo in pohištvo in za strokovni pouk v obrtnih šolah.

Zbornica je priredila sama razstave in podpirala razstave, ki so jih priredile obrtniške organizacije in šole, priredila je veliko število strokovnih predavanj, podpirala poučna potovanja in izdala strokovno literaturo ter dajala nasvete za ureditev delavnic, nabavo sirovin in prodajo obrtniških izdelkov.

Koliko pa je izdala zbornica za podpiranje in napredek obrtništva in njegovega naraščanja?

Uradni podatki iz blagajniških knjig in obračunov Zbornice za trgovino, obrt in industrijo kažejo, da je zbornica izdala v te namene od leta 1855 do 1899 32.875 goldinarjev, od leta 1900 do leta 1921 364.087 kron in od leta 1922 do leta 1933 4.222.959 dinarjev. To so ogromne vsote, kakršnih ne mo-

re pokazati nobena druga zbornica v državi. Te številke kažejo delo, ki se ne da utajiti in ki kaže velike žrtve v prid obrtništva.

V paviljonu Zavoda za pospeševanje obrta zbornice za trgovino, obrt in industrijo na jesenskem velesjemu pa bo pokazala zbornica svoje delo tudi na drugih poljih, kjer gre za obrtniške zadeve. V statističnih podatkih in črtežih bo zbornica pokazala številčno gibanje in moč slovenskega obrtništva v zadnjih treh desetletjih, podala bo pregled razvoja našega obrtnega nadaljevalnega in višjega obrtnega šolstva, obseg obrtniške organizacije v dravski banovini, v posebnih tabelah bo v številkah pokazala, kako se je udeleževalo obrtništvo v gospodarskem združenstvu, to je v kreditnih, produktivnih, nabavljalnih in prodajnih združenjih. Tam se bo videlo razmerje davčne obremenitve našega obrtništva v primeru z obrtništvom v drugih pokrajinah države, videlo se bo, kako globoko je naše obrtništvo zadolženo pri bankah, regulativnih hranilnicah in kreditnih združenjih. Vse to je tako gradivo, ki ga v tem obsegu ni zbrala še nobena zbornica v državi in tudi dokazuje brigo zbornice za obrtniške zadeve.

Končno se bodo v razstavnem paviljonu videli tudi uspehi mojstrskih izpitov, ki se vrše pri nas že drugo leto ter so izredno važni za strokovno višino in jakost dotoka naraščaja v obrtni stan. Razstavljeni bodo tudi izdelki kandidatov iz mojstrskih izpitov najrazličnejših strok.

Obrtniki! V naši javnosti se mnogo govori pa tudi kritizira o delovanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. To se dela celo s takih strani, od koder se čuje samo lepe besede in obljube, dejanj in uspehov pa se ne more pokazati. Kdor se hoče prepričati in kdor hoče spoznati delovanje naše zbornice za dobrobit obrtništva, ki ga kažejo dejstva, katerih se ne more izpodbiti, ta naj si ogleda naš razstavn paviljon, ki je posvečen specijelno obrtništvu. Tam pa ne bo videl samo uspehov zborničnega dela za pospeševanje obrta, temveč bo dobil vpogled v mnoge jako važne podatke iz gospodarskega življenja našega obrtništva sploh.

(iz predavanja g. Josipa Rebeka v radiu)

TVRDKA

F. Kollmann

priporoča svojo veliko zalogo navadnega, solinskega in ornamentnega stekla za vse vrste zgradb.

Vprašanje obdavčenja obrtnikov

V smislu odredb čl. 42 zakona o neposrednih davkih so obrtniška podjetja v pogledu obdavčenja s pridobitno razdeljena v tri kategorije. V prvo kategorijo spadajo po teh odredbah tista podjetja, ki se bavijo tudi s trgovskimi posli, oziroma tista, ki prodajajo tudi v malem obsegu nabavljeno gotovo robo. V drugo kategorijo spadajo obrtniška podjetja, ki delajo s pomočjo strojev na pogon in z več kot štirimi kvalificiranimi pomočniki, a v tretjo spadajo vsa ostala.

Z ozirom na navedeno je tudi davčna obremenitev s pridobitno pri podjetjih različna. Pri podjetjih prve kategorije znaša pridobitna 10 % pri podjetjih druge kategorije 8 % in pri podjetjih tretje kategorije 6 % ugotovljenega čistega dobička. Podjetja prve kategorije so torej najbolj obremenjena in so razvrščena v skupino pridobitnih podjetij, v katero spadajo trgovske, industrijske, rudarske, bančne in podobne poslovne.

Določbe zakona, a tudi davčna praksa, ne jemlje zaostri v obzir razmerja med trgovskimi in obrtniški posli, ki jih opravlja en sam obrtnik, ker člen 43. omenjenega zakona določa, da spada istočasno izvrševanje dveh različnih poklicev v višjo davčno stopnjo, iz česar jasno sledi, da zadošča, če n. pr. kak mal čevljarjski obrtnik tu in tam prodaja tudi kakšne vezalke za čevlje, da je isti uvrščen v višjo davčno skupino in izenačen z ekonomsko močnejšim podjetjem, naznačenim v I. grupi čl. 42. zakona o neposrednih davkih.

Iz navedenih razlogov bi bila največja in nujna potreba to zakonsko napako popraviti z novelizacijo toč. 2 odst. 2, 1. grupe čl. 42 zak. o neposrednih davkih tako, da so z najvišjo stopnjo 10% pridobitine od dobička obdavčena le tista obrtna podjetja, pri katerih prodajanje tudi le enega samega izdelka nabavljene gotove robe predstavlja opravilo stalnega značaja in stalnega dohodka. Temu nasprotno pa je treba tista obrtniška podjetja, pri katerih prodajanje gotove robe predstavlja opravilo izjemnega in slučajnega značaja, ki ne vpliva na dohodke podjetja res odločilno, izločiti iz omenjene točke čl. 42. navedenega zakona. Potrebo tega potrjuje tudi § 137 obrtnega zakona, ki daje obrtniku tudi brez posebnega pooblastila pravico prodaje take robe, ki je morda ni sam izdelal, ako je ta prodaja vzporednega značaja, a spada v njegovo stroko.

Odgovorni urednik Lojze Hočevar. Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. Tiska Narodna tiskarna. — Predstavniki Fr. Jezeršek. Vsi v Ljubljani.

KDOR OGLAŠUJE — TA NAPREDUJE!

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v ZANATSKO BANKO,

ker s tem pomagata onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu. — V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico ZANATSKE BANKE Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

priredi

kulturno in gospodarsko razstavo „LJUBLJANA V JESENI“

OD 1. DO 10. SEPTEMBRA T. L.

Glasbena razstava — Umetnostna razstava »Slovenska pokrajina« — Higijenska razstava »Mati in dete« — Izzeljenska razstava — Ribarska razstava — Arhitektonska razstava — Razstava »Weekend« — Hranilniška razstava — Mednarodna razstava psov 1. in 2. IX. — Razstava perutnine, kunccev, golobov itd. — Razstava koz in ovac 3. do 10. IX. — Tekma harmonikarjev 8. IX. — Od 1. do 10. IX. festival »Slovenski ples«.

50 % popust na železnicah. — Na odhodni postaji zahtevajte rumeno železniško izkaznico, ki stane Din 5.—.

Vstopnina na velesjem: vstopnica za enkratni obisk Din 8.—. Legitimacija za poljuben večkratni obisk Din 20.—.

Vsaki Din 10.000.—, odtegnjenih prometu, more zaposliti enega brezposelnega celo leto

Zaupajte torej vaš denar domačim denarnim zavodom, da bodo z novimi krediti poživili gradbeno delavnost in dali kruha delavcem, dela obrti in industriji ter povečali prodajo blaga.

Nalagajte denar v

MESTNO HRANILNICO LJUBLJANSKO,

katera vam nudi ugodno obrestovanje, popolno varnost, ter sedaj vložene vloge (t. j. po 1. januarju 1933) izplačuje na vsakočasno zahtevo.